

En motkraft mot nationalismens krafter

»En kyrka som är djupt förbunden med svensk historia och identitet.«

I min e-post idag fanns ett brev från organisationen Kvinna till kvinna, om hur kvinnor i Serbien angrips av nationalistiska grupper. De angrips för sin kritik av regimen men också för att de vägrar finna sig i de traditionella kvinnorollerna. Nationalism och växande rörelser på den politiska högerkanten vill att kvinnor ska infoga sig i traditionella, reproduktiva, tjänande roller. På Kvinna till kvinnas hemsida finns en rapport som visar att detta är en del av en internationell utveckling där civilsamhällsorganisationer som arbetar för mänskliga rättigheter trängs tillbaka i många länder och att detta ofta får tydliga konsekvenser för kvinnoorganisationer. Kvinnor som organiserar sig och utövar sin yttrandefrihet utsätts för sexistiska påhopp och andra angrepp. Kvinnors reproduktiva rättigheter hotas. Detta är en sida av den växande nationalismen, som i vissa länder legitimeras av en i landet dominerande kyrka.

I Sverige är bilden, visar rapporten, mer komplex. Sverigedemokraterna håller fram jämställdhet som ett "svenskt" värde, och gör det till del av sin nationalism, till ett tillhygge mot människor från andra folk. Därmed bryter de mönstret. Samtidigt finns i deras politik inslag som stämmer med den internationella trenden. Det handlar inte om att förbjuda aborter eller tvinga kvinnor att stanna hemma med barnen utan om att införa samvetsklausuler för vårdpersonal som inte vill utföra aborter eller befatta sig med vårdnadsbidrag. Förslagen väcker oro hos mig och många andra för att de, om de infördes, i praktiken skulle innebära ett steg mot inskränkning av kvinnors rättigheter och möjligheter. Andra kallar dem skydd för individers valfrihet, men jag kan inte se dem så.

I denna situation finns Svenska kyrkan. En kyrka som är djupt förbunden med svensk historia och identitet. En kyrka som på officiell nivå integrerar kristen tro med bejakande av kvinnors rättigheter, också reproduktiva rättigheter. Och vill göra det i solidaritet med kvinnor av annan religiös tradition istället för att göra jämställdhet till ett tillhygge. Vi bryter mönstret på riktigt. Så kan vi faktiskt tala om oss själva. Att kyrkomötet för i år sextio år sedan, 1958, fattade beslutet som möjliggjorde prästvigning av kvinnor, är en del av detta, men det är långt ifrån allt. Ni kan alla ge exempel.

Och, jag vet. Uppropet Varde ljus visar att detta inte är hela sanningen om Svenska kyrkan. Svenska kyrkan rymmer medlemmar, förtroendevalda och vigda

med skiftande sätt att se på allt som rör familjeliv, kön och sexualitet, inklusive aborträtten och vårdnadsbidrag. Men låt mig ändå tala, inte för alla utan för oss som är stolta över att tillhöra en kyrka som är djupt förbunden med ett land, dess folk och historia men som i sina ställningstaganden och sitt agerande ofta bryter den internationella trenden på riktigt och genom Varde Ljus utmanas att göra det allt mer. Hur blir vi som är Svenska kyrkan än mer en motkraft mot nationalismens krafter som trycker tillbaka kvinnors organisationer och rättigheter? Hur blir vi det just som en svensk kyrka och en del av den ekumeniska rörelsen i Sverige och världen, samt i solidaritet med kvinnor i andra religiösa traditioner?

Det handlar om att fortsätta arbetet som pågått i decennier: att integrera kunskaper och värderingar som vi delar med kvinnor och män i samhället i stort, som vill jämställdhet, med en reflektion över kristen tradition, dess risker och möjligheter. För Svenska kyrkans del, för vårt specifika arv och för vår del av det svenska. Det handlar om att återta vår tradition samt att nytolka den så att vi hittar resurser där. Ett konkret tips: snart är det Helga trefaldighets dag. Borde vi inte då uttrycka denna vår strävan genom att med all kraft sjunga sista versen på en psalm som hör den dagen till men som fått en ny betydelse idag, efter uppropet Varde ljus, och ta den som en utmaning till handling. Ni vet, SvPs 19:4:

*Helga Treenighet, som ej av skiften vet
eviga ljus, bjud genom vågors svall
starkt som basuners skall
vida kring världen all
ditt 'Varde ljus!*

HANNA STENSTRÖM

Se rapporten *Suffocating the movement - shrinking space for women's rights* samt svensk sammanfattning *Så tystas en kvinnoörelse*

Tillgängliga på www.kvinnatillkvinna.se och via länk: <https://kvinnatillkvinna.se/wp-content/uploads/2018/03/kvinna-till-kvinna-suffocating-the-movement-report-eng-2018.pdf>

<https://kvinnatillkvinna.se/wp-content/uploads/2018/03/kvinna-till-kvinna-sa-tystas-en-kvinnororelse-sv-2018.pdf>

